

KÉZFOGÁSOK

RADOVAN ŽDRALE

BOSSZÚ

Közénk nyújtotta lábát. Levettük pizsoktól és izzadságtól bűzlő gypjúharisnyáját. A bocskorral együtt. Lába látszólag egészséges. Kissé megtöröltük a kabátujjával. Amennyire lehetet. És miközben a bajtársunk, aki nem volt éhes, negyvenkilenctől nulláig számolt, a lábból csak csontok maradtak és apró törmelékek, amelyeket a bocskorba szórva adtunk a kezébe. Ő sírt, de nem annyira, mint mi, — a lába miatt. Ezt tudtára adtuk. Felhagyott a sírással.

— Áshatunk? — kérdeztük tőle.

— Áshattok!

Mindhárman részvétellel eltelve néztük, és azonos gondolataink támadtak. Lehet, hogy azért, mert ugyanabból a lábból ettünk. Igaz, a harmadik nem evett, de számolt. Kevesebb irgalom már nem férhetett meg a szívünkben, habár a nap úgy tüzelt, mint az ember fején a haj.

Két óra elmúltával három gödröt ástunk. Nem voltak mélyek, olyan talajra bukkantunk, amely dacolt az ásóval.

— Gyere — szólítottuk.

Az ülepén és a fél lábán a gödrök felé fordult.

— Akarod, hogy segítsünk?

— Majd egyedül — mondta és a gödörhöz támolygott.

— Miért ástatok hármat?

— Hogy ne legyél egyedül.

— Igen, a magány undorító...

Úgy néztünk rá, mint az olyan emberek, akik nem szeretnék, hogy elárulják a szerénytelenségüket.

— Melyik az enyém? — kérdezte olyan hangon, mintha többet kapott volna annál, amit remélt.

— Választhatsz — bátorítottuk.

A gödör fölé hajolt. Az egek sem segíthettek rajta.

Mi nem voltunk túlságosan türelmes emberek. Ő ezt tudta, de nem volt képes arra, hogy segítsen önmagán. Hol az egyik, hol a másik, hol meg a harmadik gödörbe bámult.

— Válaszd ki a középsőt.

— Lehet a középsőbe. Az a legnagyobb.

Gyorsan a középső gödör széléig mászott és úgy méricskélt bennünket, mintha attól tartott volna, hogy megelőzzük. Amikor meggyőződött róla, hogy nincs ilyen szándékunk és számunkra ugyan mindegy, melyikbe kerül, a gödörbe ereszkedett.

— Most jobb- és balfelől is van szomszédod.

— Igen, jó lesz így — válaszolta.

— Mi most elmegyünk. Majd estefelé, amikor csillapul a nap heve, eltemetünk.

Ezúttal semmit sem szolt. Magára hagytuk.

TESTVÉR

A sok jó cselekedetet, amelyekkel lekötélvezett, nem viszonztam, mind-egyre halasztgatva az ilyesmit. Így érkezett el testvérem öregsége, halálának előhírnöke. Egy napon tüdőgyulladás végzett vele. Hogy minél közelebbiek legyenek a hozzá fűző emlékek, ásót fogtam és eltemettem a kertben, a holdfény egy csendes ága alá. Üres óráimban, rendszerint naplemente előtt, a sírja közelében üldögéltem és a vakondot figyeltem, amely beköltözött a keretbe és a veteményest pusztította. Hiába lestem a kártevőt, amely minden esztendőben megsemmisítette igyekezetem java részét. Egy napon úgy határoztam, hogy felásom az egész kertet, hátha sikerül elcsípnem. A testvérem sírhantját kivéve minden talpalatnyi földet feltúrtam, de a vakondot nem találtam. Csak üres föld alatti járatokra bukkantam, ugyanolyanokra, mint valamikor, amikor a testvérral nyomoztunk a vakond után. Máshol nem lehet, csak a sírhant alatt.

Inkább valami sejtelmes kíváncsiság ösztökélésére, hogy lássam, mit csinált a föld alatt az én jó testvérem, semmint a vakond elfogásából adódó haszon miatt, hozzáláttam a hant felbontásához. Testvérem koponyaüregében találtam rá a vak, fekete vakondra, amely a fehér csonttól övezve a valóságosnál is feketébbnek tűnt. A látottak nem leptek meg. Erősebb volt bennem a testvérem iránt váratlanul fellobbanó gyűlölet és az önmegvetés. Teljes erővel a koponyára sújtottam és szilánkokká zúztam, miközben a vakond kiszakadt méhéből előbukkantak a fiókák.

Vigy az ördög ezt az életet — mondtam szerencsétlenül.

És ezzel a káromlással vánszorogtam el az öregkorig, egyre azt gondolva, hogy mindenért a testvérem a vétkes.

FÁCÁN

Elrejtöztem az aszott fűben és unalmamban a gyökereit tépdeselem. A reggelek egyre hűvösebbek és a nádas sokáig nem látszik ki a ködből. A magasan csillogó harmat végigfolydogál a csőrömön.

A fán, amelyen alszom, úgy ritkulnak a levelek, mint a rikoltásom. A könnyű szél a lábai elé sodorja... A búza zöld volt és megsárgult, a zsenge fű is megnőtt. A csibék is léteztek és én voltam az anyjuk. Most mindennek vége.

A születésem óta ez a dolgok rendje. A napraforgó az égen, az is, amely nappal virágzik, és amaz is, amelyik éjjel virágzik, egyszer majd eltűnik. Ezt sejteti a sikoltásom.

A rókát lesem a nádasból, és hallom az akácós száraz ágainak reccsenését.

Jönnek a vadászok! Két szétálló fűszál részén át látom őket. A kezükben levő valami felülvölt. Fekete, mint a vízikígyó. Felém tartanak. Egyikük engem szemelt ki.

Az akácós felé menekülök.

Nem hallottam a sikoltást. Az égen díszelgő napraforgó már fölötte van. A szárnyam eltörött. Tarka vadászkutya lohol felém.

Behunyom a szemem. Fű és föld leszek.

BALLADA A MOGYORÓERDŐRŐL

A hold álmatlan éjszakájában, amely a csöndtől halt meg a mogyoróerdőben, valaki kopogott az ablakomon.

Felismertem a szomszédomat.

»Gyere kil!«

»Hova megyünk?«

»Megöltem a feleségem szeretőjét.«

»És őt?«

»Őt is«, mondta a szomszéd lehajtott fejjel.

Ásó volt a kezében, olyan fekete a csillagok fényében, mint a szén.

Nem szóltam semmit. Szerettem és ezért követtem. Jobb a holtakat eltemetni, mint a mogyoróerdő csendjétől haldokolni, ha már ő nincs többé.

Megcsikordult házának ajtaja, és én megláttam őt a szomorúan ünnepélyes ciprusfa alatt, a halott hold ölelésében.

Haloványságuktól megigézve még mindig a saját szobámban álltam, reá várva és minden neszre felfigyelve, — vajon nem az ő lépéseinek zaját hallom.

Ki tudja, hogy a mogyoróerdőben hány éjszakát töltöttem el várakozva?

»Egyszer úgy is meg kellett tennem, hiszen mindkettőnket megcsalt vele« — mondta a szomszéd olyan csendesén, mintha csak a ciprusfa lombjának susogása hallatszott volna.

KISLIBA

Sehol a hold és a csillagok és az én mély-mély fájdalomam. Mit láttam az éjjel a végtelenségben? Sárga kisliba tipeg a fényes égbolton és kukoricaszemecskéket szedeget.

Íme, a csapatból tegnap este eltévedt fiókámnak teljesült a vágya, az égbe jutott, hogy kielégíthesse csillapíthatatlan éhségét.

Az úton futkározva gyűjtögette a szétszórt kukoricát, pedig féltém, hogy eltiporják.

Erre a csalafintaságra a többi kiskacsát is rászoktatta. Egy napon mindannyiukat elgázolják. Ki őrizze meg őket? Ezen az úton eszeveszetten hajtanak.

Soha többé ne térj vissza a földre. Éjszakánként majd óvlak a tekintetemmel.

PÓK

Selymes fonalába kapaszkodva csüng a pirinyó pók az üres térben.

A lábát, mellyel szilárdságot tapintott, mielőtt a mélységbe szállt, — meg nem veheti semmiben.

Csüng, lebeg, és nem látom rajta, hogy megrémülne a semmiesség miatt...

ÉGI BÜNTÉNY

Kék nyoszolyán fekszik a véres, halott Hold. Az anyja búzavágóval a szívét kivágta, fivére övéen csüngő törével a fejét levágta, nővére a lelket tüzre vetette és messzire hallatszott a lélek zokogása. Ősz apja a tűzhely mellett hangtalanul siratja, könnyei a lángokba hullanak.

A csend lágy ólén pihen a föld és a tűz.

Valami még történik majd.

Almásai Tibor fordításai